# GAZETA KRAKOWSKA

Nro 7.

(5)

Z KRAKOWA DNIA 22. STYCZNIA 1817 Roku WE SZRODĘ.

*Z Warszawy d. 14 Stycznia.*

Wczoray, iako w dzień Nowego-Roku, podług Kalendarza Ruskiego, Jego Cesarzewicowska Mość, W. Xże Konstanty, przyymował powinszowania od Namiestnika Królewskiego, Władz kraiowych, tudzież Jenerałów i Officerów woysk obu narodów. Wieczorem uświetnił obecnością swoią Bal u Namiestnika Królewskiego, na który nayznakomitsze osoby płci oboiey były zaproszone.

---

Nayiaśnieyszy Pan przychylić się raczył łaskawie do prożby podaney sobie przez JW. Kochanowskiego, o uwolnienie go od obowiązków Radcy Stanu, Dyrektóra Jeneralnego w Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu, na mieysce iego mianować JW. Okołowa Radcą Stanu, Dyrektorem Jeneralnym w teyże Kommissyi.

---

*Wypis z Rozkazow dziennych do woyska Polskiego Jego Cesarzewicowskiey Mości W. X. Konstantego.*

Dnia 9 Stycznia 1817.
Za Naywyższym Rozkazem.
*Postępuią na wyższe stopnie.*

W Korpusie Artylleryi i Inżyniierów:

Na Podporucznika Adjunkta do pełnienia obowiązków Sekretarza w Komitecie Artylleryi i Inżyniierów, Konduktor Michał Charczewski, z Korpusu Inżyniierów.

Na podporuczników adjunktów Biora Kommendanta Materyiałów artylleryczmych, Dozorca arsenału składowego Felix Skwirski i Dozorca arsenału budowniczego Antoni Jakubowicz.

Na podporucznika do kompanii Rzemieślniczey, Dozorca artylleryi Anastazy Domagalski, z reformy.

*Przeznaczeni zostaią.*

W Korpusie Artylleryi i Inżyniierów Do utrzymywania rachunkowości w biórze Kommendanta Materyiałów artylleryczmych, Kapitan 2giey klassy Franciszek Wykowski, umieszczony przy arsenale składowym w Warszawie.

Do arsenału składowego w Warszawie, Kapitan 1szey klassy Walenty Jurkowski, umieszczony przy arsenale w twierdzy Zamościu. Na Dozorcę tegoż arsenału, Dozorca artylleryi, Jakób Otto.

Na Dozorcę arsenału budowniczego, Dozorca artylleryi Maciey Didier, z reformy.

Na Dozorcę arsenału składowego w twierdzy Modlinie, Pod-dozorca artylleryi Maciey Czaykowski.

Na dozorcę arsenału składowego w twierdzy Zamościu, dozorca artylleryi Franciszek Presser, z reformy.

W piechocie: W pułku 1szym strzelców pieszych, podporucznik Zarski, do pełnienia obowiązków Kassyiera, w mieysce porucznika Milewskiego wracaiącego do służby frontowey.

W Korpusie weteranów: Umieszczony w tym korpusie Rozkazem dziennym z dnia 6 Stycznia 1817, Kapitan Michał Chylewski do kompanii 3ciey.

*Umieszczony zostaie.*

W Korpusie Weteranów: Z pułku 2go strzelców pieszych, Kapitan Czernecki, z przeznaczeniem do kompanii 4tey.

*Otrzymuią żądane dymisyie dla interessów familiynych.*

W piechocie: Z pułku 1go liniiowego, Podporucznik Franciszek Kaczkowski, w stopniu Porucznika.

*Wykreślony zostaie z Kontrol.*

W piechocie: Z pułku 3go liniiowego, Porucznik Fabiian Wyżewski zbiegły.

---

*Dalszy ciąg Postanowienia Namiestnika Krolewskiego: o uporządkowaniu rzemiosł, kunsztow i professyy.*

### T Y T U Ł II.

### *O Uczniach.*

13. Chcący zostać Uczniem, winien odtąd zgłosić się do Urzędu Starszych.

14. Urząd odmawiać nie może przyięcia na Ucznia, wyiąwszy tych, którzyby przez ułomność ciała lub widoczny niedostatek władz umysłowych, do właściwego rzemiosła byli niesposobnemi.

15. Wybór Maystra, do którego ma wniyść w naukę zależy od rodziców, opiekunów lub przełożonych przyszłego Ucznia.

16. Starsi starać się obowiązani są ile możności o pomieszczenie Ucznia, któryby dla siebie Maystra znaleść nie był w stanie.

17. Maystrowie, którzy nie trzymaiąc uczniów, maia przecież roboty podostatkiem, mogą bydź zobowiązani postanowieniem urzędu Starszych do przyięcia takowego Ucznia.

18. W tedy dopiero gdy wszyscy Maystrowie maią dostateczną liczbę uczniów, Urząd odprawiać może tymczasowo zgłaszaiących się, dopóki mieysce dla nich pomiędzy znayduiącemi się Uczniami nie utworzy się.

19. Złożenia rękoymi ze strony ucznia wtedy tylko żądać można:

a) Gdy z natury rzemiosła, kunsztu lub professyi rzeczy, materyiały znaczney wartości, albo gotowizna powierzoną mu zostaie.

b) Albo ieżeli u innego Maystra przez niedbałość lub lekkomyślność znaczną sprawił szkodę.

20. Uczeń odbywa probę czterotygodniową u Maystra, do którego wchodzi.

21. Po odbytey probie między nim, a Maystrem nastąpi umowa, obeymuiąca warunki wszystkie, pod któremi w naukę ma bydź wzięty.

22. Urząd Starszych rozpozna umowę, i po przekonaniu się, że warunki nie przechodzą zobowiązań pospolicie używanych, onęż zatwierdzi. W przeciwnym razie, warunki które uciążliwemi znalazł, umiarkuie. Potem ieden exemplarz umowy u siebie zachowa, lub warunki w Xiędze Zgromadzenia pod tytułem Uczniów zapisze.

23. Za całą tę czynność Uczeń zapłaci naymniey dwa, naywięcey sześć złotych Polskich do skrzynki rzemieślniczey w kassie mieyskiey, podług oznaczeń szczególnych dla każdego rzemiosła, które wyda Prezydent lub Burmistrz miasta.

Wyięci są od takowey opłaty dzieci ubogich, którzy złożą świadectwo ubóstwa od Urzędu mieyscowego.

24. Mayster winien uczniowi podać sposobność nabycia wszelkich znaiomości,

które do porządnego prowadzenia rzemiosła są potrzebne.

25. Przestrzega obyczaiów iego, zachowania prawideł religiynych, ażeby unikał powodów do wykroczeń, a do ciągłey użyteczney nawykał czynności.

26. Biorący ucznia, który w czytaniu, pisaniu i religii swego wyznania potrzebney nauki nie ma, obowiązany w celu udzielenia mu takowey, naymniey godzin sześć w tydzień, przesyłać go do szkoły.

27. Uczeń tak w czynnościach rzemiosła, iako i wszelkich domowych, winien posłuszeństwo swoiemu Maystrowi.

28. W rzeczach rzemiosła dotyczących, pod niebytność lub zatrudnienie Maystra, słucha pierwszego Czeladnika.

29. Do zatrudnień domowych tyle tylko Mayster mocen używać Ucznia, ile ten przez to nauczenia się rzemiosła nie zaniedba.

30. Maystrowi służy władza mierney oycowskiey kary względem Ucznia swoiego.

31. Pod niebytność lub zatrudnienie Maystra, ma prawo pierwszy Czeladnik ukarania miernie ucznia, w rzeczach rzemiosła.

32. Uczeń, który od Maystra swego doznaie złego obeyścia po przekonaniu się o tem Urzędu Starszych, ma bydź aż do wyyścia lat nauki do innego Maystra przesadzonym. Koszta stąd wynikaiące ponosi Mayster przeszły.

33. W przypadku śmierci Maystra, Uczeń, rodzice, opiekuni lub przełożeni iego maią wybór zostawić go przy wdowie, któraby toż rzemiosło daley utrzymywała, lub przenieść do innego Maystra.

34. W ostatnim razie z pieniędzy, iakie za naukę zapłacone bydź mogły, należy się powrócić uczniowi tyle, ile za nieukończone lata nauki Urząd Starszych oznaczy.

35. To samo ma mieysce, skoro wdowa zaprzestanie rzemiosła, lub Mayster do prowadzenia onego niesposobnym będzie.

36. W umieszczeniu u innego Maystra takowego Ucznia, Urząd Starszych ma bydź dopomocnym.

37. Pomiędzy ubiegaiącemi się o przyięcie, Uczeń, który do innego Maystra ma bydź przeniesiony, przed wchodzącym dopiero, ma pierwszeństwo.

38. Jeżeli Uczeń bez daney sobie przyczyny zbiega od Maystra, należy się temuż zapłata za naukę za cały rok bieżący podług umowy. Prócz tego za wszelkie dla siebie uszczerbki, wynagrodzonym bydź powinien, podług oznaczenia Urzędu.

39. Uczeń taki, gdyby powtórnie wchodził w naukę do innego Maystra, na żądanie tegoż, lata nauki na nowo ma rozpoczynać.

40. Jeżeli Uczeń chce przeyść do innego rzemiosła, Mayster od którego wychodzi, żądać ma prawo opłaty za naukę za czas upłyniony, stosownie do uznania Starszych.

41. Dopóki czas i warunki umowy, uzupełnione nie zostaną, Mayster do wyzwolenia Ucznia zobowiązanym bydź nie może.

42. Jeżeli Uczeń nie iest w stanie opłacenia umówioney należytości za naukę, winien odsłużyc Maystrowi pewny czas, który Urząd starszych oznaczy.

43. Ucznia wykraczaiącego przeniewierstwem, upornie nieposłusznego, któryby osobę lub rodzinę Maystra, uczynkiem, bądź słowami obrażał, który pomimo napominań i kar, swych nagannych postępków nie poprawia, albo do nauczenia się rzemiosła niezdolnym się okaże; Mayster iest mocen oddalić z wiedzą urzędu Starszych. W takim razie opłaty umówioney za naukę za czas upłyniony żądać ma prawo. W przypadkach zaś wykroczenia kryminalnego, podług przepisów prawa postąpiono będzie.

44. W przypadku słabości Ucznia Mayster staranie o nim mieć powinien.

45. Jeżeli słabość mniey niż trzy miesięczna, naukę iego przerwie, przerwa ta z umówionego przeciągu nauki potrąconą nie będzie.

46. Jeżeliby zaś choroba trwała dłużey, zależy od zdania Maystra i urzędu Starszych, ile Uczeń za czas opuszczony oduczyć się powinien.

47. Mayster skrócić może Uczniowi lata nauki, w nagrodę iego pilności. Skrócenie to iednak przechodzić nie ma iedney

trzeciey części przeciągu nauki, przepisami lub zwyczaiem oznaczonego.

Do takiego skrócenia zawsze przychylenie się Urzędu Starszych iest potrzebnem.

48. Po odbytym przeciągu nauki, Mayster obowiązany iest Ucznia swoiego. stawić przed Urzędem Starszych do examinu czyli popisu. Mayster o ukończoney nauce i dobrem się iego sprawowaniu w takim razie da świadectwo.

49. Podczas popisu Urząd starszych przybrać ma dwóch Maystrów z liczby wyrażonych w Art: 10, z temi wspólnie rozpozna postępek Ucznia w Rzemiośle przez zadania mu do wybierania iakiey sztuki Czeladniczey. Również uczynią mu zapytania z nauki religiyney, i czyli umie czytać i pisać. Gdy z takowego popisu okaże się zdatnym, Czeladnikiem mianowany zostanie. Tym końcem zapisany będzie w księgę Zgromadzenia, pod tytułem Czeladników, i otrzyma list wyzwolenia. opatrzony pieczęcią i podpisem Urzędu, za co opłaci naymniey dziesięć, naywięcey 20 złotych do skrzynki Rzemieslniczey w Kassie mieyskiey.

50. Biesiady i tym podobne wydatki, tudzież nieprzystoyne albo zdrowiu szkodliwe zwyczaie, w takim razie zupełnie się zakazuią.

51. Mayster, pod karą wynagrodzenia strat i uszczerbków, nie może przetrzymywać Ucznia, ani odmawiać mu świadectwa uwolnienia, skoro ten zobowiązaniom swym zadosyć uczynił.

Straty te i uszczerbki oszacowane będą w tróynasób ceny zwyczayney dni roboczych od czasu ukończenia nauki.

Wynagrodzenia tego dopilnuie Urząd Starszych.

52. Niewolno nikomu przyymować Ucznia bez świadectwa uwolnienia. Przyymuiący nagrodzi straty wszystkie przeszłemu Maystrowi; Uczeń zaś wrócić powinien do Maystra, którego nieprawnie opuścił.

## T Y T U Ł III.

## *O Czeladziach.*

### O D D Z I A Ł I.

### *O Książkach Rzemieślniczych.*

53. Czeladnik każdy opatrzony będzie bezpłatnie przez Urząd Starszych w książkę Rzemieślniczą.

54. Książka ta nie podlega opłacie Stronnice iey są oznaczone liczbą i parafowane, w większych Miastech przez Kommissarza Municypalnego, przydanego do Urzędu Starszych, w innych przez Burmistrza.

Wyrażać ma imie i nazwisko Czeladnika, iego wiek, mieysce urodzenia, postać, professyią i nazwisko Maystra, u którego pracuie.

Ma bydź sprawiona z opłat wpływaiących do skrzynki Rzemieślniczey w Kassie mieyskiey.

55. Czeladnik wchodzący w robotę winien dać zapisać w książkę swą przez Maystra, do którego wchodzi, dzień wstępu swoiego, i złożyć w iego ręce książkę, gdy tego żąda

Maystra, któryby zapisania tego nie chciał lub nie mógł dopełnić, zastąpi Urząd Starszych bez wszelkiey opłaty.

56. Wychodzącemu z roboty, Mayster w teyże książce zapisze zakwitowanie, lub w zastępstwie iego iak wyżey Urząd Starszych.

57. Mayster odmawiaiący wydać książkę lub zapisać zakwitowanie bez ważney przyczyny wychodzącemu Czeladnikowi, szkody i uszczerbki wszelkie, w potroyney cenie dni roboczych winien będzie onemu nagrodzić.

58. Czeladnik, który otrzymał pieniądze z góry, lub zobowiązał się robić czas oznaczony, nie może żądać wydania książki i zakwitowania siebie, aż gdy dług odrobi, zobowiązaniom swym zadość uczyni, ieśli takie iest żądanie Maystra.

59. Przyymuiący Czeladnika bez książki i zakwitowania z ostatniego pobytu, winni będą powrócić straty, i uszczerbki wszelkie, komu bądź stąd wyniknąć mogące, i opłacić karę policyyną 30 złotych.

60. Czeladnik kraiowy bez takiey książki i zakwitowania za włóczęgę poczytany będzie.

61. Nowa książka Czeladnikowi wydaną bydź nie może, iak zaokazaniem dawney, iuż niemogącey bydź użytą w Urzędzie Starszych. Długi i zobowiązania się z książki dawney w nową przeniesione zostaną.

62. Gdyby książka dawna przypadkiem zaginęła, nowa Czeladnikowi wydaną bydź nie ma iak po ścisłem rozpoznaniu i udowodnieniu, iako żadna od niego nie zachodzi pretensyia.

63. Każde zakwitowanie zaświadczone będzie przez Kommisarza Municypalnego,

przydanego do Urzędu Starszych, lub iednego z Starszych.

64. W miystach gdzie niemasz zaprowadzonego Urzędu Starszych, książki te Burmistrze pracuiącey Czeladzi wydawać, i zaświadczać będą.

O d d z i a ł II.

*O latach wprawy i wędrowania.*

65. Czeladnik każdy tyle lat odłoży na wprawę i wędrowanie, ile właściwemu rzemiosłu iest zwyczaynem, nigdy iednak mniey od dwa lata.

66. Czeladnik może wniyść w służbę prywatną bez uszczerbku praw swoich, czas iednak w teyże spędzony na lata wprawy przyięty mu nie będzie.

67. Prezydent Miasta lub Kommissyia Woiewódzka może uwolnić od obowiązku wędrowania, ale nie od lat czeladniczey wprawy w Art: 65 przepisanych.

O d d z i a ł III.

*O przybyłych Czeladnikach.*

68. Przybyły Czeladnik zaraz u Starszych Rzemiosła stawić się powinien.

69. Ci żądać maią od niego złożenia, ieśli iest obcym, świadectwa roboty (Kundschaft albo Livret zwanego) ieśli iuż w kraiu pracował, książki rzemieślniczey.

70. Jeżeli ani pierwszego, ani drugiego okazać nie może, Urząd Starszych odeśle go do Prezydenta lub Burmistrza Miasta.

W takim razie, ieżeli iest kraiowiec, winien bydź odprawiony na mieysce z którego przychodzi; ieżeli iest zagraniczny, Prezydent może mu dozwolić pracować za ropoznaniem, czyli nie iest podeyrzanym, i zostawuiąc go podpewnym dozorem.

To się iednak ściągać nie ma do Rzemieślników umyślnie do służby partykularney sprowadzonych lub w nią wchodzących, których roboty iedynie tylko na własną potrzebę sprowadzaiącego a nie na sprzedaż użyte bydź maią.

( *Reszta potem.*)

## *Z Wiednia d. 4 Stycznia.*

( *Z Gazety Berlińskiey.*)

Dziś spalonych znowu zostanie za 10 mill. złr. papierowych pieniędzy. (Będzie dotąd spalonych 68 mili.)

Cło wchodowe od zboża, warzywa, ziemniaków i ryżu zniesione iest w całey Monarchii aż do Października 1817.

Zwyczayna w Nowym roku u Dworu uroczystość odłożona tą razą została do 12 Lutego, rocznicy urodzin Cesarza. Pochlebiaią sobie, że do tego czasu zabawi tu Dwor Bawarski.

Ostatnia taxa funta wołowego mięsa iest 32 kr. a chleb daleko mnieyszy niżeli dawniey.

Bieg szeinów (397 za sto) nie podnosi się, chociaż zniknęły pogłoski o woynie. Przypisuią niżki ten bieg wielu z zagranicy przybywaiącym obligacyiom, które zaraz gotowemi pieniądzmi wypłacane bywaią.

Będący od kilku lat w Wiedniu związek lekarski, który zgromadzał się co tydzień i składał się z nayuczeńszych mężów, został teraz zniesiony.

Podług doniesień z Budy został tam w Swięta Bożego Narodzenia w kościele Elizabetek żołnierz żydowskiego wyznania z pułku Boliego podczas parady kościelney przez pułkowego kapelana ochrzczony.

Pewien mąż utracił tu w iednymże dniu kłotliwą żonę i wygrał na lotteryi dobra.

## *Z Paryża d. 3 Stycznia.*

Król przyymował d. 31 Grudnia powinszowania od deputacyy od obu izb, które złożyły ie potem Xiążętom i Xiężniczkom Królewskiem.

Jen. porucznik Hr. Precy (który w r. 1793 w Lyonie dowodził) umarł w Marcigny.

Dzienniki Paryzkie odebrać miały rozkaz nie pisania nic o P. Chateaubriand, który zakaz iest zapewne dla niego dotkliwszym, niżeli wymazanie z pocztu rady stanu.

W okolicy Bitsch pokazała się zgraia zbroynych łotrów około 80 głów, przeciw którey wyruszyła żandarmeryia i celnicy, i pochwycono z nich kilku.

Monitor donosi iak następuie o aresztowaniu nieiakiego Randon w Bordeaux: "Nikczemny Randon, który w r. 1813 należał do korpusu ochotników, w r. 1814 udał się na wyspę Elbę, powrócił stamtąd, umieszczony był z 1000 fr. w celney służbie, i potem odpędzony został, prowadził w Bordeaux naynikczemnieyszą i naynierozsądnieyszą intrygę. Wyszukiwał niechętnych, dawał im kartki zaciągu dla Bonapartego, mieniąc się w nich iego namieśnikiem i urządzicielem zaciągu. Te piśmienne dowody dostały się w krótce w ręce władz, które dozwoliły mu kilka dni czasu dla rozwinięcia lepiey swoiey intrygi. Randon prowadził ią daley potaiemnie, aż d. 19 Grudnia z pierwszemi swoiemi pomocnikami, których imiona w iego papierach znaleziono, uwięziony został. Randon ma lat 24 nie posiada żadney nauki, ani maiątku, i na składki wydawał kartki na skarb Cesarski. W chwili uwięzienia go nie miał ani talara pieniędzy, owszem był winien za stół i mieszkanie. Udawał się za Mameluka Bonapartego, Ali-Beja, chociaż wiek iego nie zgadzał się wcale stamtym; lecz uczynił to dla uwiedzenia woyskowych, na czem powinni się byli poznać. Naypierwszemi, którzy, iak zdaie się, oszukać się iemu pozwolili, był tkacz i saper narodowey gwardyi. W iego papierach znaydował się proiekt okolnika do rad departamentowych, w którym mieni się bydź wiernym obywatelem, który działa iedynie w myśli rządu, dla poznania iego nieprzyiaciół, i t. d. Wszystkie zaś sposoby, których używał, tak są niezgrabne, iż niewiedzieć czyli gniewać się lub ubolewać nad nim należy, co sąd iedynie roztrzygnąć może.„

Nowa na Angielski sposób urządzona furmanka między Paryżem i St. Denis, ściąga na siebie wszystkich oczy, zwłascza siedzący na koźle podróżni. Ma ona bardzo ozdobny widok.

Spory względem proiektu do ustawy o obiorach do izby deputowanych trwaią ieszcze ciągle w izbie deputowanych i są niekiedy nader żywe. Sądzą iednak, iż do 6 lub 7 ukończone zostaną. Proiekt do ustawy względem urządzenia publiczney edukacyi w krótce ma bydź izbie Deputowanych podany. Osoby dobrze rzeczy wiadome, mniemaią, iż teraźnieysze posiedzenia izb zakończone ku końcu Marca zostaną, a nowe posiedzenia rozpoczną się w Maiu dla naradzenia się nad budżetem roku 1818. Na przyszłość posiedzenia maią się zawsze w Lutym lub Marcu rozpoczynać, dla naradzenia się wcześnie nad budżetem roku następnego, ażeby nie przerywać działań rządu.

Marszałek Oudinot mianowany iest dozorcą gwardyi narodowey w departamencie Sekwany, i dowódcą Paryzkiey. Liczba gwardyi narodowey w Paryżu, Sceaux i St. Denis wynosi 38,000 piechoty, 50 jazdy i 50 saperów.

Xże Wellington powrócił tu d. 31 Grudnia w wieczór z Londynu. Nazaiutrz z 20 Anglikami, ciałem dyplomatycznem i wielu innemi osobami winszował Królowi nowego roku.

*Od brzegow Menu d. 7 Stycznia.*

NN. Królestwo Wirtembergscy powrócili d. 2 z Frankfortu do Stuttgardu. — W Stuttgardzie wychodzi od nowego roku z zupełną wolnością druku polityczne pismo

pod tytułem: "Za i przeciw Wirtembergowi.,,

Przed kilku dniami pokazało się znowu w Frankforcie pismo przeciw seymowi Niemieckiemu, dotykaiące mocno seym, mówiące za patrycyuszami Frankfortskiemi i powstaiące przeciw nowey konstytucyi Frankfortskiey. Sledzą teraż iego autora, dla pociągnienia go do odpowiedzi.

Listy z Wiednia pod d. 31 Grudnia donoszą o nowey odmianie w ministrowstwie skarbowem.

W Emden wyznaczona została kommissyia dla ułożenia stosowney do ducha czasu konstytucyi dla tego miasta.

Królewicz następca tronu Bawarskiego udarował ustanowienie dla ślepych w Wircburgu 10,000 zł. r. od których prowizyia obracana będzie na potrzeby tego ustanowienia. — Zgromadzenie żydowskie w Alzey zrobiło składkę na dostarczanie po tańszey cenie chleba ubóstwu. Chrześcianie poszli za iego przykładem.

Z Szwaycaryi nadchodzą naysmutnieysze doniesienia. Około Szafhuzy i daley zdycha wiele bydła z mokrey przeszłoroczniey paszy, przez co dochodzi nędza do naywyższego stopnia.

Angielski poseł w Frankforcie, Lord Clancarty, wyiedzie stamtąd, iak słychać, d. 10 b. m. Ministrowie Austryiacki Baron Wessenberg, i Pruski P. Humbold czynią także przygotowania do wyiazdu, skąd wnoszą, iż ukończona iuż iest rzecz o granice.

Podług doniesień z Minchen zachorował tam bardzo Królewicz następca tronu.

Podług genealogicznego wywodu, Król Angielski iest teraz naystarszym z wszystkich panuiących w Europie Monarchów, liczy 79 lat, Xże Anhalt-Dessau, Leopold Fryderyk Karol 77, Oyciec S. 75, Elektor Heski 74, Hr. Reuss, starszey linii, Henryk XIII 70, Król Szwedzki 69, Landgraf Hesko-Homburski 69, Król Saski 67, Król Ferdynand obu Sycyliy 66, Król Sardyński 66, Król Francuzki 62, Król Bawarski 61, Xże Oldenburski 61, Wielki Xże Meklenbursko-Szweryński 60, Wielki Xże Heski 60, Wielki Xże Sasko-Weymarski 60, Xże Sasko-Hildburghausen 54, Król Portugalski i Brazylii 50, Xże Anhalt Bernburg 50, Cesarz Austryiacki 49, Król Duński 49, Wielki Xże Toskański 48, Król Pruski 47, Król Niderlandski 45, Xże Sasko-Gotayski 45, Cesarz Rossyyski 40, Wielki Xiąże Meklembursko-Strelicki 38, Król Wirtembergski 36, Król Hiszpański 33, Cesarz Turecki 32, Wielki Xże Badeński 31, Xże Sasko-Koburgski 31, Xiężna Parmeńska 26 lat.

*Z Bruxelli d. 5 Stycznia.*

Król powrocił tu z podroży do Luxemburgskiego. Wczoray była tu nadzwyczayna rada stanu względem żywności. Dziś znaydował się Król na nabożeństwie. W przeieździe przez Marche kosztował Król grubego chleba, który mieszkańcom tamteyszym służy za pokarm. Smutna rzecz, iż i ziemniaki w niektórych naszych okolicach nadzwyczay są drogie. W Gandawie podług tamteyszey gazety ubogi wyrobnik żywi dzieci swoie słodem. Rzemieślnik w Bruges nie maiąc co dać dzieciom ieśdź, poszedł do kościoła, wymodlił się, powrocił i obwiesił się.

Zmarły w Leodyum Jenerał Loison w roku 45 życia, był synem Królewskiego prokuratora w Damvilliers, służył w po-

czątkach rewolucyi iako ochotnik przy woysku Mozy, potem Ardennow, dowodził d. 13 Vendemiaire przeciw sekcyiom Paryzkim, był prezesem sądu woiennego, który sądził dowodców rokoszu, potem służył pod Masseną w Szwaycaryi, znaydował się w bitwie pod Austerlitz, &c.

Towarzystwo kobiet tuteyszych zebrało dla ubostwa przeszło 60,000 fr.

Jen. Hr. Tilly, który zastrzelił się tu niedawno, wydał pismo o powrocie Bonapartego.

Woysko sprzymierzone we Francyi iest zawsze w naylepszym stanie utrzymywane i naypięknieysze, iakie w Europie widzieć można.

*Od brzegow niższey Elby d. 7 Stycznia.*

Hrabstwo Lauerwig, prywatne dobra Króla Duńskiego w Norwegii, otrzymało tey iesieni od Króla, swoiego Pana, 16,000 beczek żyta i jęczmienia, poniewaź tam także był niedostatek zboża i uniknęło nędzy, czego zazdrości mu reszta Norwegianow.

Powołana do Kopenhagi kommissyia dla ułożenia i podania Krolowi proiektu konstytucyi dla Xięstwa Holsztyńskiego, uskuteczniła iuż to zlecenie; lecz tyle tylko publiczności wiadomo, że szlachta dzieląca się na dwie klassy stanowić będzie iedną, a mieszczanie i chłopi drugą izbę. Liczba ostatnich będzie iednak bardzo mała i do ludności tylko zastosowana. Raz w roku zgromadzać się będą w Kiel na S. Jan obie izby dla radzenia o sprawach rządowych. — Czyli także Szlęswig otrzyma konstytucyią, niema ieszcze pewności.

Listy z Kopenhagi donoszą, że Król Szwedzki zachorował. — Zwyczayne podarunki Dworu Sztokolmskiego na Święta Bożego narodzenia, były tego roku tąk kosztowne iak dawniey, ale wszystkie roboty kraiowey.

W Odensee odkryto zgraię złodzieiow z samych chłopcow składaiącą się; dowodcą ich był 10cio letni Kopenhagczyk.

Na początku roku tego Daniia miała w sile morskiey: 2 Admirałow, 1 Wiceadmirała 11 kontraadm. 6 komanderow, 7 kapitanow komanderow, 21 kapitanow, 24 kapitanow porucznikow, 182 porucznikow. Przy korpusie kadetow morskich znayduie się 16 nauczycielow. 10 kadetow pobieraią po 100, a 29 po 50 talarow płacy.

*Z Drezna d. 7 Stycznia.*

W dniu nowego roku była u Dworu uroczystość; Król odbierał podług zwyczaiu powinszowania. U dworu był wielki obiad dla rodziny Królewskiey, a w wieczor zgromadzenie. — D. 5 b. m. rano przybył tu panuiący Xże Koburgski i wysiadł do gościnni Polskiey. Z powodu iego przybycia był dnia tego u Króla wielki obiad, a w wieczor muzyka. Dziś ieździł ten Xże z Królem na polowanie, a iutro będzie u Dworu bal wielki. — — Umarł tu Jen. por. Rechten w 87 roku życia; Krol rozkazał go przez wzgląd na iego zasługi z wszystkiemi woyskowemi honorami pochować. — Król zaszczycił właściciela sławney leiarni liter i drukarni, Karola Tauchnitz w Lipsku, na dowod swoiego ukontentowania z iego w sztuce drukarskiey usług wielkim medalem złotym z napisem: "Carolo Tauchnitzio, Bibliopolae Lipsiae 1816."

# DODATEK
## DO Nro 7.
# GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 22 STYCZNIA 1817 Roku WE SZRODĘ.

Damy nasze pod Prezydencyią JW. Małachowski naypięknieyszy przykład, w zbieraniu dobrowolnych ofiar na Instytut Dobroczynności, podzieliwszy między się bie Gminy, okazały.

W imieniu cierpiącey ludzkości niosę Im dzięki; utrudzenie i gorliwość, iaką w każdym posiedzeniu naradczym okazuią czyni zaszczyt tkliwemu na niedolę ludzką ich sercu.

Towarzystwo zaymuiąc się osadzeniem i opatrzeniem w Zamku Kalek, nayblizsze prawo do Opieki naszey maiących, chciałoby oraz oczyścić Miasto od napływu obcych ubogich, by w swoich kraiach, z których wyszli, i u swoich Rodzin pożywienia szukali.

Kto tylko przekonanym iest o ważności i potrzebie Instytutu naszego, zastanowić się powinien, iż Miasto nasze, nie będąc z rzędu bogatych, nieustępuie przecież naybogatszym w przedsięwziętym zawodzie.

Będzie miała pubiiczność zdaną sprawę z czynności Towarzystwa na końcu Marca.

Stan. *Mieroszewski*, *Prezyduiący*.

*Z Włoch d. 25 Grudnia.*

Królewicz Leopold Sycyliyski przybył d. 18 b. m. z swoią małżonką do Rzymu i wysiadł do pałacu Farnese. Nazaiutrz odwiedzili oboie Oyca Sgo Króla Karola Hiszpańskiego, iego małżonkę i Maryią Ludwikę, byłą Królową Etruryi, i za powrotem zastali u siebie odwiedzaiących ich kardynałów, prałatów i wyższą szlachtę. W wieczor był tam wielki bal, na którym znaydowała się także była Królowa Etruryi z swoim synem. D. 20 odwiedzili wysocy podróżni Króla Karola Emanuela IV. Sabaudskiego, obeyrzeli muzeum, bibliiotekę Watykańską, galeryią Rafaela i zastali tam Oyca S. z którym całą galeryią obeszli. Tegoż wieczora odwiedził ich nawzaiem Król Karol Hiszpański. W wieczor było znowu zgromadzenie i koncert w pałacu Farnese.

Król Neapolitański połączył na zawsze i nieoddzielnie pod ieden rząd Neapol i Sycyliią, co stanowi nową epokę w panowaniu Króla Ferdynanda. Następca tronu będzie zawsze iako Wicekról w Sycylii mieszkał.

Mowią, iż Xiężna Parmy uda się pier-

wszych dni Stycznia do Wiednia.

Oyciec S. miał zawrzeć handlowy traktat z Zjednoczonemi stanami Ameryki. P. Pinkney, poseł rzeczonych stanów, miał ten traktat do skutku przywieść. Kraie Rzymskie leżą bardzo dogodnie do pośredniczego handlu.

*Z Madrytu d.* 18 *Grudnia.*

Król Niderlandski przysłał naszemu Monarsze i obiema Infantom Karolowi i Antoniemu ordery Wilhelma.

Austryiacki Rądca poselstwa Genottes poiechał stąd do Rzymu, dla trudnienia się tam interessami swoiego Dworu aż do przybycia Xcia Kaunitza.

Dla wynagrodzenia wierności i odwagi walecznego pułku Wallońskiey gwardyi, których w ostatniey woynie dał dowody, potwierdził Król iego przywiley, iż iak dotąd może w ięzyku Francuzkim bydź dowodzony. Rachuią, iż pułk ten wraz z dostarczanym mu dla zupełności rekrutem, utracił w ostatniey woynie do 7000 ludzi.

Wyrokiem Królewskiem na zastąpienie kosztów nowey wyprawy przeciw Amerykańskim osadom, które niestety nie są ieszcze uspokoione, nałożona została opłata po 1 od sta od wszystkich towarów przychodzących do kraiu z Ameryki i wysp Filipińskich, i od pieniędzy złotych lub srebrnych przychodzących lub wychodzących z portów kraiowych.

Niderlandskie gazety donoszą, iż poselstwo Francuzkie do Rio-Janeiro w Brazylii nie dopieło swoiego celu, gdyż rząd tamteyszy wzbrania się zawsze oddać Francuzkiey Guiany.

*Od Granic Tureckich d.* 1 *Stycznia.*

W Multanach tak bardzo rozszerzyła się morowa choroba, iż w Październiku mało okolic było od niey wolnych, a w Listopadzie rozciągnęła się aż do stołecznego miasta Jassy. Gdy zaczęli na nią ludzie w tem mieście umierać, pozamykali konsulowie zagraniczni ku końcu ostatniego miesiąca swoie domy i od tego czasu przerwany iest związek z tem miastem. Wołoszczyzna nazwać się może szczęśliwą; nie tylko nie dokucza iey morowa choroba, ale nadto nie chybiły tam urodzaie.

Podług ostatnich z Stambułu doniesień, przeniósł się nakoniec po nadzwyczay długim mieszkaniu w letnim pałacu, W. Sułtan d. 12 p. m. z całym swoim dworem do zimowego pałacu, gdzie poprzedziła go d. 9 Sułtanka Walida (matka iego.) Gdy wśliznęła się także do seraiu W. Sułtana morowa choroba, na którą, oprócz wielu sług, umrzeć miały dwie nayulubieńsze iego kobiety, przeto nietylko choruiące ieszcze osoby przeniesione do dawnego seraiu, ale nawet poczynione zostały naywiększe ostrożności kroki dla zapobieżenia nadal tey chorobie i zabezpieczenia od zarazy W. Sułtana. — Choroba ta nie zdaie się iednak od kilku tygodni powiększać w tey stolicy. W Smirnie zaś i Salonice ciągle grassuie. — W porcie Stambulskim pracuią ciągle z naywiększym pośpiechem, i d. 28 Listopada wypłynęły stamtąd iedna woienna korweta i dwie działowe szalupy dla krążenia w czasie zimy po Archipelagu dla zasłonienia kupieckich okrętów przeciw rozboynikom morskim. Z warsztatu Heraklea przyprowadzono tam niedawno nowy woienny okręt o 74 działach dla uzbroienia.

*Rozmaite Wiadomości.*

W Strazburgu znayduie się od kilku

tygodni dwoie dzikich ludzi, mężczyzna i kobieta, czerwonawey farby; nie są to Indyianie; udaią ich za Buszmanów. Nic u nich uwagi godnieyszego iak ich stan zwierzęcy; naywięcey czasu przesypiaią. Mężczyzna ie mięso surowe, oboie zaś nadzwyczay lubią mocne trunki i taniec. Cukier iest dla nich łakotkiem. Przewodnik ich rozumie cokolwiek ich ięzyk, ale naywięcey tłómaczą się migami.

Do Algieru przybył nowy Niderlandski konsul. Dey roziątrzony ieszcze z powodu zaszłych pod Algierem zdarzeń, do których Niderlandska eskadra należała, wzbraniał się z początku przyiąć go, ale gdy wyiechał z zwykłemi na wstępie każdego konsulatu podarunkami, przyiął go spokoynie.

Na pozwolone przez Króla Hiszpańskiego uzbroienie przeciw rokoszańskim korsarzom, złożyli kupcy Kadyxcy 200,000 piastrów.

W Udine, stołecznem mieście Friolu, ubogiemu człowiekowi, który ukąszony był od wściekłego psa, dano przez omyłkę zamiast innego napoiu napić się kilka razy winnego octu, i uleczony nim został na tę niebezpieczną chorobę. Hr. Leonissy, lekarz w Padwie, dowiedziawszy się o tym przypadku, doświadczył go na przywiezionym do tamteyszego szpitalu wściekłem człowieku, kazawszy mu co rano, w południe i w wieczor po funcie winnego octu dawać, i został w krotce zupełnie uleczonym.

Zydzi Mantuanscy, równie iak inni z Włoch, posełaią deputacyią do N. Cesarza do Wiednia, dla podziękowania mu za szczególnieyszą opiekę, którey pod iego berłem doznaią. Rzeczona deputacyia odda razem Monarsze Bibliią na pargaminie i sławny exemplarz Koranu, który zdobyty był podczas oblężenia Wiednia w wieku 17tym w obozie W. Wezyra, i kupiony za 17,000 zł. r.

Dey Algierski stara się nieustannie naprawić poczynione przez bombardowanie Angielskie szkody. Ma iuż nawet gotową flotyllę z 3 fregat 24 do 30 dział maiących i 12 działowych łodzi złożoną.

W Rossyi zakupuią ciągle wiele zboża za granicę; lecz to nie czyni w cale w tym kraiu drogości, ponieważ prawie w wszystkich prowincyiach były tego roku obfite urodzaie. Dla dalekiego iednak przewozu dosyć wysoka iest cena zboża w portach. Zastanowienia rzeczgodna, iż iak przed 4 laty Europa przez Rossyią od moralnego i politycznego iarzma oswobodzoną została, tak i teraz znayduie w Rossyi ratunek przeciw powszechnemu głodowi.

---

*Naywiększe stopnie zimna i ciepła.*

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| dnia 12 | Stycznia | 1817 r. | stopni zim: | — | 7°, 0 |
| — 13 | — | — | — | — | 5, 2 |
| — 14 | — | — | — | — | 4, 9 |
| — 15 | — | — | — | — | 1, 8 |
| — 16 | — | — | — | — | 1, 0 |
| — 17 | — | — | — | — | 3, 0 |
| — 18 | — | — | — | ciepła † | 2, 0 |

---

*Dnia 20 i 21 Stycznia 1817.*

***Ceny zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.***

| Korzec | 1. Zł. | gr. | 2. Zł. | gr. | 3. Zł. | gr. | 4. Zł. | gr. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Pszenicy | 42 | — | 40 | — | 38 | — | 34 | — |
| — Zyta | 36 | — | 34 | — | 33 | — | 32 | — |
| — Jęczmienia | 23 | — | 21 | — | 20 | — | 18 | — |
| — Owsa | 11 | — | 10 | 15 | 10 | — | 9 | 15 |
| — Jagieł | 46 | — | 42 | — | 40 | — | 36 | — |
| — Grochu | 27 | — | 24 | — | 22 | — | 20 | — |
| — Rzepaku | 36 | — | 34 | — | 30 | — | 28 | — |

# DONIESIENIA.

W dniu 26 b. m. i r. o godzinie 9 ranney w wsi Szreniawie w Powiecie Miechowskim koni osm i krow 11. Zaś d. 27 t. m. i r. o teyże godzinie w Kępiu w tymże Powiecie pszenicy kop 50, ięczmienia kop 150, a dnia 28 b. m. i r. zawsze o godzinie 9 z rana w mieście Pow. Olkuszu soli dwa pułbeczków, to wszystko przez publiczną licytacyią sprzedane zostanie, i mieszkanie w Olkuszu pod Nr. 42 stoiące na rok ieden wydzierżawione będzie, płacący gotowizną w monecie kurant przybicie otrzyma. Dan w Szkalbmierzu d. 19 Stycznia 1817.

*Jacek Kawecki, Kom. Sąd. Ptow Szkalb. i Hebd. w W. oie. Kr.*

W dniu 30 b. m. i r. o godzinie 9 ranney w Rogowie w Powiecie Miechowskim odbędzie się sprzedaż przez publiczną Licytacyią Drzewa Sosnowego morgów 35. Bukowego morgów 20. Cena była ustanowiona przez Biegłych przy pierwszym Zalicytowaniu Sosnowego morg Zł. pol. 100, Bukowego złp. 130. Płacący gotowizną w monecie Courant przybicie otrzyma. — Dan w Szkalbmierzu d. 17 Stycznia 1817. r.

*Jacek Kawecki Kom. Ptow Krakow. i Szkalb.*

Sędzia Trybunału I. Instancyi Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu iako Kommisarz upadłego Handlu przez Starozakonnych Izaaka Neubergier i Jude Leybel Goldcöhler w Kazimierzu przy Krakowie prowadzonego. — Wskutek Art. 40 Księgi III. Kodexu Handlowego, po sporządzeniu Bilansu upadłego Handlu przez Kuratorow Massy, i złożeniu Listy Wierzycieli w Trybunale, wcelu podania potrzebney listy na Wybor Syndykow, Wzywa Wierzycieli upadłego Handlu, to iest: Kortego, braci Ezeli, Mörschnera, Ernesta Hendel, Macieia Praner, Gabryela, Macieia Hober, Leibla Donenberger wszystkich w Wiedniu, Franciszka Ripper, i Meritza w Podgorzu, Franciszka Izak, Hasel & Ulbrich w Pradze, Millera i Melzera w Brynie, Jana Kaps w Trybau, Elkona Deton, i Jakoba Mendl w Pilcy za Granicą zamieszkałych, tudzież Jana Bochenek, Franciszka Rachse, Ludwika Wolff, Franciszka Han, Jana Nepomucena Gielg, Andrzeia Wolff, Dawida Elixandrowicz, Salomona Kirzner, Haima Hirszfeld, Haima Rosenfeld, Hirsza nega, Joachima Wohlbergier, Leibl. Doktorowicz. — Leibla Dawidowicz, Samuela Löbel & Haye Katz, Dawida Tilles, Moyzesza Hittinger, Rachela Lea, Moyzesza Krzanowskiego, Matke Maus i Samuela Eilenbergier w Krakowie mieszkaiących; Ażeby przed nami Kommissarzem upadłości w Krakowie w Domu Władz Sądowych przy Ulicy Grodzkiey pod L. 106 w dniu 30 Stycznia r. 1817 o godzinie 3 po południu osobiście, lub przez Pełnomocnikow stawili się.

W Krakowie dnia 31 Grudnia 1816.

*Leo Chmalibogowski.*

Dnia 28 Mca Stycznia 1817 roku w godzinach zwyczaynych w Krakowie przy Ulicy Swieckiey w domu pod Nrem 347 w zamieszkaniu niżey podpisanego Komornika sprzedane będą przez publiczną Licytacyą za gotową srebrną monetę następuiące kosztowności Formoar z Bryliantami, dwa kolczyki złote w rauty osadzone, dwa pierścionki złote z rautami; takowe kosztowności na dni trzy przed nastąpić maiącą Licytacyą każdego czasu można widzieć u tegoż Komornika. Chęć kupienia maiący zechcą się w mieyscu i czasie znaydować. W Krakowie dnia 16 Stycznia 1817 roku.

*Jan Nepomucyn Franki, Komornik T. C. P. I. D. K.*

Rozaliia Verpilot, małżonka Ludwika Józefa Verpilot, zostaiącego w woysku Polskiem przy parku artyleryi, w korpusie ś. p. J. O. Xcia Poniatowskiego, nie maiąc od tegoż męża swoiego od czasu rozpoczęcia się woyny w roku 1812 i wkroczenia woysk Polskich do Rossyi żadney wiadomości; uprasza ktokolwiek mógłby mieć iaką o nim wiadomość czy żyie lub zginał, aby przez miłość bliźniego raczył donieść do Redakcyi gazety Krakowskiey, a wszelkie z tego względu wynikaiące koszta przyrzeka natychmiast z wdzięcznością zwrócić.

Autor dzieła Architektury, maiąc sobie przez Redakcyą W. Jmci P. Kapitana Kado wykazaną omyłkę *na karcie 31 Rozd: o Miarach w wier.* 1, Ma honor upraszać wszystkich posiadaiących to Dzieło, żeby po słowach *iest to* wpisali na górze *połowa* a do słowa szerokość dodali i bydź albowiem powinno, *iest to połowa szerokości.*